

Sự kế thừa và phát triển của tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình đối với lý luận văn hóa chủ nghĩa Mác

ThS. HẦU THUẬN HỒNG

Đại học Kỹ thuật Nghề nghiệp Nam Ninh, Trung Quốc; Email: 314472150@qq.com

Tóm tắt: Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình là bản tóm tắt lý luận về kinh nghiệm thực tiễn của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong việc lãnh đạo xây dựng văn hóa trong thời đại mới, thể hiện những đặc trưng bản chất, vị trí chiến lược, yêu cầu nội tại, vị trí cơ bản và con đường đổi mới của việc xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc trong việc kiên trì sự lãnh đạo văn hóa của Đảng, tăng cường sự tự tin về văn hóa, kiên trì sự phối hợp giữa văn minh vật chất và văn minh tinh thần, nhân dân trên hết và kiên trì hai kết hợp. Đó là hình thái văn hóa hiện đại hóa kiểu Trung Quốc, đã làm sâu sắc thêm sự hiểu biết của những người Cộng sản Trung Quốc về nhận thức tính quy luật của việc xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc.

Từ khóa: tư tưởng văn hóa; Lý luận văn hóa chủ nghĩa Mác; xây dựng văn hóa.

Kể từ Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 18 của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Ban Chấp hành Trung ương Đảng với đồng chí Tập Cận Bình làm nòng cốt kiên trì lý luận văn hóa Mác là linh hồn và văn hóa truyền thống ưu tú của Trung Quốc là gốc, kế thừa những thành tựu văn hóa, tư tưởng mà Đảng ta hình thành trong tiến trình lịch sử lâu dài của cách mạng, xây dựng và cải cách, hình thành tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình trên cơ sở tổng kết sâu sắc kinh nghiệm thực tiễn xây dựng văn hóa lãnh đạo của Đảng trong thời kỳ mới. Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình đã làm phong phú và phát triển các quan điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác về địa vị, vai trò, bản chất, giá trị và chủ thể sáng tạo của văn hóa, đồng thời làm sâu sắc thêm sự hiểu biết của Đảng ta về tính quy luật của việc xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc. Từ góc độ của chủ nghĩa duy vật lịch sử, diễn giải sâu sắc bản chất của tư tưởng văn hóa Mác thể hiện trong tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình về mặt lãnh đạo văn hóa, sự tự tin về văn hóa, sự phối hợp giữa văn minh vật chất và văn minh tinh thần, nhân dân trên hết và kiên trì hai kết hợp, để chủ động đảm nhận sứ mệnh văn hóa mới với sự tự tin về văn hóa và lịch sử.

1. Phát huy sự lãnh đạo văn hóa của Đảng đã thể hiện sâu sắc những đặc trưng bản chất của công cuộc xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa

Lãnh đạo văn hóa là một vấn đề lớn trong lý luận văn hóa Mác. Mặc dù Mác và Engels đã không đưa ra khái niệm lãnh đạo văn hóa một cách rõ ràng trong

quá trình thiết lập chủ nghĩa duy vật lịch sử, nhưng họ đã chỉ ra rõ ràng văn hóa có tính giai cấp: Hệ tư tưởng của giai cấp thống trị đều là hệ tư tưởng chiếm vị trí thống trị trong mọi thời đại. Điều đó có nghĩa là, một giai cấp là lực lượng vật chất thống trị trong xã hội, đồng thời là lực lượng tinh thần thống trị trong xã hội. Vì vậy, đảng vô sản phải phấn đấu lãnh đạo văn hóa trong quá trình cách mạng và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Về vấn đề này, Lênin dứt khoát đề xuất rằng đảng vô sản nên phấn đấu không chỉ cho sự lãnh đạo chính trị, mà còn cho sự lãnh đạo văn hóa. Mao Trạch Đông tiếp tục chỉ ra rằng văn hóa cách mạng là một bộ phận của toàn bộ sự nghiệp vô sản, phải phục vụ chính trị vô sản, và phải trở thành vũ khí mạnh để đoàn kết nhân dân, giáo dục nhân dân, tấn công kẻ thù và tiêu diệt kẻ thù. Vì vậy, không ngừng phấn đấu và giữ vững sự lãnh đạo văn hóa có ý nghĩa to lớn đối với đảng chính trị vô sản để thực hiện sự chỉ đạo của mình đối với văn hóa xã hội chủ nghĩa và hệ tư tưởng chính thống, củng cố quyền lực chính trị vô sản, ổn định trật tự xã hội, ngăn chặn sự xâm nhập của hệ tư tưởng tư bản chủ nghĩa đây là sự thể hiện trực tiếp của nguyên tắc Đảng lý luận văn hóa chủ nghĩa Mác. Trong quá trình thúc đẩy xây dựng nền văn hóa xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình đã sáng tạo kế thừa và phát triển tư tưởng lãnh đạo văn hóa của chủ nghĩa Mác, xây dựng lý thuyết lãnh đạo văn hóa của đảng mang đặc sắc Trung Quốc, bảo đảm hướng đi đúng đắn của xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa.

2. Kiên định tự tin về văn hóa, nâng cao vị trí chiến lược xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa

Mác đã chỉ ra: [Con người tạo ra lịch sử của riêng mình, nhưng không phải tạo ra theo ý họ, không phải trong những điều kiện do chính họ lựa chọn, mà trong những điều kiện mà họ gặp trực tiếp, đã được thiết lập và kế thừa từ quá khứ. □ Điều này cho thấy khi con người sản xuất và truyền bá văn hóa, tất nhiên sẽ gặp phải những tư tưởng, quan niệm, truyền thống do người đi trước để lại, và thực hiện các hoạt động sáng tạo lịch sử mới trên cơ sở này. Một mặt, chính sự kế thừa lịch sử của văn hóa đã làm cho văn hóa của một quốc gia được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác, và cũng làm cho văn hóa của các dân tộc khác nhau mang tính dân tộc và trở thành mối liên kết tâm lý để duy trì sự gắn kết dân tộc. Đây là gốc rễ lịch sử của việc kiên định sự tự tin về văn hóa. Mặt khác, sự tự tin về văn hóa phụ thuộc vào sự phát triển của lực lượng sản xuất xã hội, đây là một chỉ số về sức mạnh toàn diện của một quốc gia và phản ánh niềm tin vững chắc của người dân vào triển vọng phát triển kinh tế và xã hội của đất nước mình. Văn hóa xã hội chủ nghĩa là một loại hình văn hóa tiên tiến mới, đó là □ Sự phát triển của tất cả tri thức do nhân loại tạo ra dưới sự áp bức của xã hội tư bản, xã hội địa chủ và xã hội quan liêu □ và là sự tổng kết, kế thừa và phát triển những thành tựu văn hóa tư tưởng và văn hóa nổi bật trong lịch sử loài người. Đây là cơ sở thực tế để tăng cường sự tự tin về văn hóa. Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình kiên trì quan điểm duy vật của lịch sử, đưa ra và giải thích đề tài tự tin văn hóa từ sự hiểu biết mới về vị trí chiến lược của xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa trong thời đại mới và tin rằng sự tự tin về văn hóa là một □ sự tự tin cơ bản hơn, rộng hơn và sâu sắc hơn, và một lực lượng cơ bản hơn, sâu sắc hơn và lâu dài hơn □ là một trụ cột tinh thần quan trọng ảnh hưởng đến quá trình hiện đại hóa kiểu Trung Quốc, nhấn mạnh rằng □ Nếu không có sự tự tin văn hóa mức độ cao và thịnh vượng văn hóa, thì sẽ không có sự phục hưng vĩ đại dân tộc Trung Hoa □ Từ đó nâng nhận thức về sự tự tin về văn hóa lên một tầm cao lịch sử mới.

Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình nhấn mạnh tầm quan trọng của sự tự tin về văn hóa và đổi mới văn hóa. Tự tin về văn hóa là lực lượng cơ bản hơn, sâu sắc hơn và lâu dài hơn trong sự phát triển của một quốc gia và một quốc gia. Chỉ trên cơ sở tự tin văn hóa vững chắc, mới có thể kích thích đầy đủ sức sống của sự đổi mới và sáng tạo văn hóa của cả dân tộc, và không ngừng tạo ra những thành tựu văn hóa mới. Đồng thời đổi mới văn

hóa là động lực quan trọng để thúc đẩy sự phát triển của ngành công nghiệp văn hóa, bằng cách khuyến khích và hỗ trợ thực hành sáng tạo văn học và nghệ thuật, công nghiệp văn hóa, □ , thúc đẩy quảng bá các sản phẩm văn hóa của Trung Quốc đi ra ngoài, tăng cường ảnh hưởng quốc tế và khả năng cạnh tranh của văn hóa Trung Quốc.

3. Kiên trì phát triển đồng bộ văn minh vật chất và văn minh tinh thần, đã nói rõ sâu sắc yêu cầu nội tại của xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa

Chủ nghĩa duy vật lịch sử cho rằng văn hóa là sản phẩm của thực tiễn sản xuất vật chất của con người, chế ước toàn bộ đời sống xã hội, chính trị và tinh thần. Tuy nhiên, điều này không có nghĩa là các yếu tố kinh tế là yếu tố duy nhất ảnh hưởng đến sự phát triển lịch sử của xã hội loài người; ngược lại, trong thế giới thực tế, văn hóa, như một loại lực lượng sản xuất tinh thần, cũng ảnh hưởng đến quá trình lịch sử của xã hội loài người với cách suy nghĩ độc đáo của riêng nó. Về vấn đề này, Engels đã chỉ ra rõ ràng: □ Sự phát triển của chính trị, luật pháp, triết học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, □ dựa trên sự phát triển kinh tế. Tuy nhiên, tất cả họ đều tương tác với nhau và ảnh hưởng đến cơ sở kinh tế. Điều này cho thấy xã hội loài người như một tổng thể hữu cơ, các yếu tố kinh tế, chính trị, văn hóa và các yếu tố cấu thành khác của nó phụ thuộc lẫn nhau, tương tác và ảnh hưởng lẫn nhau. Chỉ khi các yếu tố kinh tế, chính trị, văn hóa và các thành phần cấu thành khác trong cơ thể xã hội được phối hợp và phát triển cùng nhau, thì sức mạnh tổng hợp của sự phát triển chung của xã hội mới có thể được phát huy tối đa, sự phát triển và tiến bộ của xã hội có thể được thúc đẩy. Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình nhấn mạnh rằng các yếu tố văn hóa đóng một vai trò độc đáo trong bộ cục chiến lược hiện đại hóa kiểu Trung Quốc, và tuyên bố rõ ràng rằng □ Sự thịnh vượng về vật chất và tinh thần là những yêu cầu cơ bản của hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa. Vật chất nghèo khó không phải là chủ nghĩa xã hội, và tinh thần nghèo túng cũng không phải là chủ nghĩa xã hội □ Chỉ khi cả hai nền văn minh vật chất và tinh thần được xây dựng tốt, và nền kinh tế, chính trị và văn hóa thúc đẩy lẫn nhau và phát triển một cách toàn diện và phối hợp, thì hiện đại hóa kiểu Trung Quốc mới có thể tiến triển suôn sẻ.

4. Kiên trì nhân dân trên hết, đã trả lời một cách khoa học vấn đề cơ bản của xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa

Quần chúng nhân dân là những người sáng tạo ra lịch sử, không chỉ tạo ra của cải vật chất, tinh thần của xã hội loài người, mà còn là lực lượng quyết định thực

hiện sự thay đổi xã hội. Mác cho rằng: "Hoạt động lịch sử là hoạt động của quần chúng, và với ngày càng đi sâu vào các hoạt động lịch sử, hàng ngũ quần chúng chắc chắn sẽ mở rộng". Chính sự thực hành sáng tạo của con người thúc đẩy sự phát triển và tiến bộ của văn hóa, và nếu không có sự tham gia rộng rãi và tích cực của quần chúng vào thực tiễn xã hội, sự giàu có về vật chất và tinh thần của xã hội loài người sẽ mất đi chủ thể của sáng tạo, và xã hội sẽ trì trệ. Ông Tập Cận Bình chỉ rõ: "Lịch sử được viết bởi nhân dân, và tất cả những thành tựu đều do nhân dân. Miễn là chúng ta bám rễ sâu trong nhân dân và dựa chặt vào nhân dân, chúng ta sẽ có thể đạt được sức mạnh vô hạn và dũng cảm tiến về phía trước. Vì vậy, để thúc đẩy xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa, chúng ta phải luôn bám sát lập trường chính trị cơ bản là lấy nhân dân làm trung tâm, đặt nhân dân ở vị trí cao nhất của sự phát triển văn hóa, không ngừng đáp ứng nhu cầu văn hóa tinh thần ngày càng lớn mạnh của nhân dân, thúc đẩy sự phát triển toàn diện của nhân dân. Điều này tiếp tục trả lời một cách khoa học câu hỏi về tại sao vấn đề con người là vấn đề cơ bản trong việc xây dựng văn hóa do đảng lãnh đạo, và phản ánh tình cảm nhân dân sâu sắc trong tư tưởng văn hóa của Tập Cận Bình.

5. Kiên trì "hai kết hợp", làm sâu sắc và mở rộng con đường đổi mới xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa

Sự ra đời của bất kỳ lý thuyết khoa học nào cũng dựa trên thực tiễn sản xuất vật chất và đời sống của con người, vì vậy môi trường xã hội lịch sử cụ thể là mảnh đất thực tế để nảy sinh các lý thuyết, các lý thuyết khoa học muốn phát huy vai trò chỉ đạo trong xã hội thực, thì phải kết hợp với thực tế xã hội cụ thể, truyền thống lịch sử văn hóa, và yêu cầu của thời đại của quốc gia dân tộc. Về vấn đề này, Engels đã chỉ ra rõ ràng: "Toàn bộ quan điểm thế giới của Mác không phải là một học thuyết, mà là một phương pháp. Nó không cung cấp những giáo điều làm sẵn, mà là một điểm khởi đầu cho nghiên cứu sâu hơn và một phương pháp luận cho nghiên cứu đó. Điều đó có nghĩa là "Khi phân tích bất kỳ vấn đề xã hội nào, yêu cầu tuyệt đối của lý thuyết Mác là đưa vấn đề đó vào một phạm vi lịch sử nhất định". Phân tích cụ thể những vấn đề cụ thể là linh hồn sống động của phép biện chứng Mác. Điều này cho chúng ta biết rằng khi chủ nghĩa Mác đến Trung Quốc, một mặt, nó phải được kết hợp với thực tiễn cụ thể của Trung Quốc, để nó có thể bén rễ, nở hoa và sinh hoa trái ở Trung Quốc, và nó có thể đóng vai trò chỉ đạo khoa

học trong cách mạng, xây dựng và cải cách của Trung Quốc. Mặt khác, cần phải kết hợp nó với văn hóa truyền thống ưu tú của Trung Quốc, kích hoạt gen của nền văn minh Trung Quốc với ánh sáng của chân lý Mác, thúc đẩy sự chuyển đổi hiện đại của nó và phát triển hình thái hiện đại văn minh Trung Hoa. Tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình không chỉ bám sát chủ nghĩa Mác là tư tưởng chỉ đạo cơ bản để xây dựng đảng và đất nước, mà còn tránh lấy một số khẳng định hoặc kết luận cá nhân của các nhà văn cổ điển về giải thích văn hóa trong bối cảnh và điều kiện lịch sử cụ thể làm cơ sở cho các lập luận, mà dựa trên điều kiện thực tế quốc gia, sử dụng các lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác để tinh chỉnh, tổng kết và tóm tắt văn hóa Trung Quốc, và không ngừng mang lại cho văn hóa truyền thống ưu tú của Trung Quốc có nội hàm thời đại mới và sức sống mới.

Với sự ngày càng phát triển của toàn cầu hóa, trao đổi và va chạm văn hóa ngày càng nhiều. Trong bối cảnh này, việc tăng cường sức mạnh mềm văn hóa và ảnh hưởng quốc tế của đất nước là đặc biệt quan trọng. Chính trong bối cảnh này, tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình đã được hình thành và sinh ra, đáp ứng yêu cầu của thời đại để nâng cao sức mạnh mềm văn hóa của đất nước và ảnh hưởng của văn hóa Trung Hoa.

Từ góc độ khái niệm lịch sử văn hóa Mác về phát triển lịch sử, tư tưởng văn hóa Tập Cận Bình là sự đổi mới và phát triển sâu rộng và hệ thống của lý luận văn hóa Mác trên cơ sở kế thừa, là thành tựu quan trọng của bước nhảy vọt mới trong việc Trung Quốc hóa và hiện đại hóa lý luận văn hóa Mác, cung cấp định hướng lý luận mạnh mẽ cho việc xây dựng văn hóa của thời đại mới, chỉ ra phương hướng phát triển và mục tiêu, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn vô cùng quan trọng. Ông Tập Cận Bình cũng tập trung tăng cường trao đổi và hợp tác quốc tế. Trong thế giới toàn cầu hóa ngày nay, chỉ bằng cách tích cực tham gia trao đổi và hợp tác văn hóa quốc tế, và sử dụng các nền tảng khác nhau để giới thiệu sự quyến rũ độc đáo của văn hóa Trung Quốc, chúng ta mới có thể phổ biến tốt hơn văn hóa Trung Quốc và tăng cường hiểu biết lẫn nhau trong trao đổi và hợp tác. Hãy để thế giới hiểu Trung Quốc và yêu Trung Quốc, đồng thời chúng ta cũng hiểu rõ hơn về thế giới và bản thân mình thông qua trao đổi, và tạo ra một nền văn hóa thời đại mới chất lượng cao và có khả năng cạnh tranh và ảnh hưởng quốc tế./.